

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1908. november 5.

232. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy órára 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A postások sérelmei.

Emlékeztetes lesz még, hogy a postások az idén tavasszal óriási küldöttséget menesztettek a kereskedelemügyi miniszterhez és az államtitkárhoz, kérve, hogy a többi állami tisztviselővel szemben aránytalanul rossz helyzetükön sürgősen segítsen.

A miniszter és az államtitkár természetesen mindent megígért, Máv. rendszerű fizetésjavítást, pragmatikát, nyugdíjtörvényt, revíziót, status rendezést, stb. Azonban az 1909. évi költségvetésben e sok ígért közül egyet sem váltott be, sőt olyan súlyos rendelkezésekkel gyarapította a postások különben is nagyszámu sérelmeit, amelyek valósággal fellázították ezt a nyugodt elemet.

Az 1909. évi költségvetés legfőbb sérelme, hogy a megígért és megérdemelt fizetésjavításról nem gondoskodik. Főleg pedig, hogy a közigazgatási személyzet kivételével ugyszólván kijátsza a kezelőszemélyzet előmenetelét. Sérelmes továbbá az az intézkedés, hogy az érettségizett tisztviselők (tisztiek), illetve gyakornokok részére száz tiszthelyettesi állást rendszeresített 1400 korona fizetéssel s így most az érettségivel bíró, tanfolyamot végzett gyakornokok nem a X-ik díjosztályba tisztekké, hanem a XI. osztályba tiszthelyettesekké fognak csak kinevezetni, bár a gyakornokoknak a felvételtkor a X-ik díjosztályt biztosították s így arra is lenne igényük.

Amíg a négy középiskolát végzett kezelési tisztviselőkre sérelmes az, hogy amíg az állami tisztviselők többi rétegeinél mint telekkönyvvezetők, végrehajtók, irodaigazgatók stb. a 4000 korona fizetést tizszázalék elérheti, addig a postalakezelési személyzet részére a IX. díjosztály zárva van, illetve rendszeresít ugyan a költségvetés tizenhárom irodafőnöki állást 3600 korona fizetéssel, de természetesen nem a kezelési személyzet, hanem azt is a minisztérium s igazgatóságánál levő segédhivatal részére.

Keserőséget okoz az is, hogy a tisztí és főtisztí állások száma 250-el redukáltatott s így a jövő évben sem tisztí, sem főtisztí kinevezés nem lesz.

Egyszóval új sérelmek vannak, ellenben a memorandumban kért és meg is ígért javítások közül nem adatott meg egyetlen egy sem. Nincs rendezve tehát a fizetés, különösen pedig az a főkövetelmény nem teljesült, hogy a kezelési személyzet 1600 korona kezdőfizetést kapjon. Ezt pedig, vagy ehhez hasonló kedvezményt, már a Széll-féle tervezet is megígért.

A postások fentartják erre vonatkozó követeléseiket és megújítják a memorandumban foglalt összes igényeiket. A lakbérrendezést illetőleg oly intézkedést kérnek, hogy a lakbér a jelenlegi áraknak megfelelően és minden öt évben állapítsák meg.

Kéri a részjuttaléknak fizetés természetével bíró egy évi összegben leendő megállapítását a törvényhozás által, mely összeg havonta előre fizetendő volna s a nyugdíjba beszámíthatnák!

A családos tisztviselők részére pedig kétháromszáz korona évi családi pótlékot negyedévi részletekben. A fizetés rendezéssel egyetemben kívánatos a memorandum szerint, hogy az előmenetel a porosz rendszer szerint biztosítsák, vagyis hogy minden tisztviselő, a mennyiben fegyelmi vétséget nem követ el, a fizetési várakozási idő leteltével automatické lépjen elő, vagy nevezessék ki a magasabb fizetési osztályba.

Csak így szünnének meg azok az anomáliák, hogy egyes protekciós egyének érdemesebb tisztviselőket ugornak át egy-két év alatt, míg a kis tisztviselők nagy tömege 15—20 évi szolgálat után is csak évi 7—8—900 frt fizetésnél marad. Szükség van a pragmatikára, mely nemcsak a köteleességeket ija elő, de jogait is megadja a tisztviselőnek, úgy mint ez már az államvasutaknál meg is van.

Kívánatos a nyugdíjtörvény előnyösebb megváltoztatása, főleg a teljes szolgálati időnek 40-ről 35-re leendő leszállítása, amint ezt már a kormány egyes tárcáknál meg is tette.

A postának évi 16—17 millió korona haszna van, alkalmazottai azonban nem tudnak megélni. E kiáltó ellenség igen nagy igazságtalanság és éppen akkor tűnik fel különösen ríktó színben, amikor az állami szolgálat minden terén a legnagyobb áldozatokat hozta a törvényhozás a tisztviselők sanyaru helyzetének megjavítására.

Érthetetlen, hogy a kormány miért melőzi éppen a postásokat és miért nem mutat nagyobblelkűséget egy produktív áll. üzem közegeivel szemben. A rendes és jó üzemhez kielégített, sorsával megelégedett tisztviselői karra van szükség. E nélkül nincs nyugalom és nincs biztonság, az üzem menetében.

Olyan elkeseredett hangulatban, mint a melyben most vannak a posta alkalmazottai, nem lehet biztos és eredményes munkát végezni és talán illenék figyelembe venni azt a körülményt, hogy ha ma az egész világ a legteljesebb elismerés hangján beszél a magyar posta jószágáról és nagyszerűségéről, ugy ebben talán van némi része annak a személyzetnek is, amelyet most teljesen elmellőznek és amelynek jogos és igazán nem szerénytelen igényeiről még csak tudni sem akarnak.

— Gróf Forgách a szerb királynál. Péter király gróf Forgách belgrádi osztrák-magyar követekihallgatáson fogadta és erről a kihallgatásról a következőket jelentik Belgrádból:

A kihallgatásra az szolgáltatott alkalmat, hogy gróf Forgách meg akarta köszönni Péter királynak azt a figyelmet, hogy nemrég végbement esküvője alkalmával a király gratulált neki. A kihallgatáson természetesen a politi-

kai helyzet is szóba került és gróf Forgách ismertette kormányának álláspontját, amelyet a magyar és osztrák áruknak Szerbia részéről tapasztalt bojkottjával szemben elfoglalt. Péter király megígerte, hogy ez ellen intézkedni fog. De ez volt egyszersmind az összes elérhető engedmény is, mert a nagykövet minden ígérkezete és Szerbia jövődó politikáját illető minden kijelentése mellett is, Péter király vagy kitérőleg, vagy egyáltalán nem felelt a követ kérdéseire.

Jól értesült helyen hire jár, hogy Ausztria Magyarország az osztrák és magyar áruk ellen Szerbiában megindított bojkottmozgalmra a napokban azzal fog válaszolni, hogy megtiltja a szerb hus behozatalát Ausztria-Magyarországba. Ez mindenesetre súlyos csapás volna Szerbiára nézve. Illetékes helyen azonban lehetetlennek tartják, hogy a monarchia a kötött kereskedelmi szerződés ellenére ilyen intézkedést tenne.

A Keleti kérdés és a világforgalom.

A Keleti kérdéssel kapcsolatosan felmerül egy viláfgazalmi kérdés is, amely a mult század folyamán ismételtelen és ismételtelen napirendre került anélkül, hogy megoldást nyert volna: melyek az alaptételek a Dardanellákat és a Boszporust illetőleg?

A mai nemzetközi jog megállapítja a tenger szabadságát, ami azt jelenti, hogy minden államot egyaránt megilleti a jog, hogy hajóit a tengeren járassa. Ebből következik, hogy a tengeren való uralom nem illet meg államot, mint azt régebben, különösen a felfedezések korszakában főképpen Spanyolország és Anglia igényelték.

Némely tengerrész u. n. államhatalmi befolyás alatt áll, így a partszéli tenger, vagyis a nemzeti parttól 3 tengeri mérföldig elterülő parti vonal, a kikötők, tengeröblök stb. Egészen másként áll a helyzet, ha egy tengerrész mellett huzódó parti terület több állam kiegészítő része.

Ebben az esetben ez a tengerrész rendszerint a nyílt tenger jellegét ölti magára és ezzel szabaddá lesz minden nemzet a tenger hajózása számára. Ilyenek a Keleti-, a Fekete- és a Behringi tenger. Ezek között a Fekete tenger is minden nemzet hajózása számára szabad, a Boszporus és a Dardanellák azonban török államhatalmi felsőbbség alatt állanak.

A porta által gyakorolt felségjogok a különböző időkben különbözők voltak. A 18. század beköszönéig török uralom alatt állott az egész Fekete tenger, amelyet a porta föltétlenül uralma alá helyeztetett. Azow kezdetben átmenetileg, majd véglegesen orosz kézbe került. A 18. század folyamán oszladozni kezdett a török hatalom a vizek partjain és 1774-ben az oroszok egy területet nyertek a Fekete tenger partjain, mindenekelőtt a Bug és Dnyester közötti részét, husz évvel későbbben a Bug és Dnyester vidékét és 1812-ben Bessarábiát. Az oroszok ilyenformán biztos talajra jutottak az északi partvidéken, amiért is Törökország 1826-ban kötött szerződéssel kénytelen volt Oroszország hajózása számára a Fekete tengeren szabad közlekedést engedélyezni. Ezzel sikerült Oroszországnak az első lépést megtenni azon célja eléréséhez, hogy a Levantei kereskedelmet a maga számára megszerezze.

Ennek érdekében arra törekedett Oroszország, hogy szabad forgalmat biztosítson magának a Dardanellákon és a Boszporusban is.

Az egyes európai államokkal kötött szerződésben — így a Poroszországgal létrejött 1806. júl. 17-i szerződésben — engedélyt adott Törökország a tengerszorosokban való közlekedésre.

A Fekete tengerhez való bejárat egyedül az idegen hadihajók részére volt zárva. A teljes közlekedési szabadság csak Oroszországnak adatván meg, Anglia kísérletet tett rá, hogy ez a privilégium Oroszországtól elvonassék s minden nemzetnek egyaránt rendelkezésére bocsáttassék. Ez el is éretett 1841. július 13-án a „Conventiva des détroits“-al.

Ettől kezdve szabad volt minden kereskedelmi hajónak a Dardanellákon és a Boszporuson való átkelés csak okmányait kellett felmutatniok és leróniok a világítótorony-illetéket. Egyedül éjjel a szorosabb részen volt tilos az átkelés. Ismételt rendezés alá jutott a tengerszoros-kérdés 1856. március 30-án a párisi békeszerződésben, mely kifejezetten átvette az 1841. évi rendelkezést.

A Fekete tengert és vele együtt a Dardanellákat és a Boszporust illető megszorítások, amelyek ma is fennállanak, amelyek ma is fennállanak, a hadihajókra vonatkoznak. A megegyezések azonban nem egészen világosak s így belőlük még ellentétek származhatnak.

UJDONSÁGOK.

— A kereskedelmi kamara ülése. A kereskedelmi és iparkamara ma este 6 órakor ülést tart.

— A rappresentanza és a városi állandó bizottság ülése. A városi képviselőtestület és a városi állandó bizottság holnapután pénteken ülést tartanak Vio Ferenc dr. polgármester elnöklése alatt.

— Házasság. Deutsch Sámuel a szombathelyi Deutsch József és Tsa. cég főnöke tegnap jegyezte el magát Hartmann Kornélia kisasszonnyal, Hartmann József Adria-igazgató leányával.

— Hatszáz tonna dohány a dohánygyár részére. Tegnap érkezett kikötőnkbe „Cranley“ angol gőzös hatszázezer kiló dohánnyal a helybeli dohánygyár részére.

— Meglopott órák. A S.-Bernardino utcában levő Buseti-féle óranagykereskedésnek a kirakatából tegnapelőtt este 7 óra tájban két fiatal suhanc 2 aranyórát, egy remontoir ezüst- és egy tulaezüst órát lopott ki. Egy kis fuicska észrevette a lopást s figyelmeztette az üzletvezetőt, de mire ez kijött, a tolvajok eltűntek. A rendőrség nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére s a helybeli ékszer- és óra-kereskedőkkel, továbbá a zálogházzal is közölte lopott tárgyak leírását.

— Egy ellentengernagy halála. Pott Konstantin nyugalmazott ellentengernagy tegnapelőtt Grácban meghalt. Pott Konstantin sógora volt Szalay Imre min. tanácsosnak, a Nemzeti Múzeum igazgatójának, mert mind a ketten néhai Trefort Agoston családjából nőültek: a volt miniszter leányait vették el. Pott legutóbbi tényleges alkalmazásban sorhajó kapitány volt és az admirális hidrogáfiai intézetének igazgatója, az ellentengernagy címet akkor kapta, amikor nyugalomba vonult. Szalay Imre tegnap reggel Grácba utazott a temetésre.

— Mennyibe kerül a szubvencionálási politika? Erre a kérdésre ad választ az alábbi statisztika:

A kormány igen sok milliót költ iparvállalatok szubvencionálására, melyeknek nagy része talán komolyan megakarja szolgálni a szubvenciót, de talán még nagyobb része nem akar mást, mint: szubvenciót. Ha a kormány akarja, levonhatja ebből a tanúságot, mely nem más mint az, hogy ipart nem szubvencióval, hanem gazdasági függetlenséggel lehet csinálni.

Az összeállítást itt adjuk: 1907. évi okt. 1-től 1908. szeptember 30-ig a kormány 21 új gyár létesítését biztosította 4,051.000 K állami-szegély engedélyezésével. Ezenkívül 31 gyárnak nagyszabású kibővítésére 3,012.000 K szubvenció engedélyeztetett. Végül 96 gyár részére 1,332,567 K értékű munkagépet engedélyezett a kormány. Ha összehasonlítjuk az iparfejlesztés tavalyi mérlegét az ideivel, úgy igen érdekes konzekvenciákat vonhatunk le. Tavaly 9

hónap alatt az állam 29 új gyár létesülését biztosította 21,990.000 K állítókével. Az idei mérleg tizenkét hónapról szól és ez idő alatt csak 21 új gyár létesülését biztosította az állam és csak 14,849.000 K alapítókével. A gyár-alapítások mérlege tehát a tavalyihoz képest, határozott passzívumot mutat.

Tavaly — jelenti a Honi Ipar — kilenc hónap alatt 27 gyár kibővítését mozdította elő a kormány 2,763.000 korona segélyösszeggel. A mostani ciklus tizenkét hónapjában pedig 31 gyár kibővítését 3,012.000 K segélyvel. A kibővítések összege tavaly 9,725.000 kor. álló és 5,370.000 korona forgótőkét, a jelen tizenkét havi ciklusban pedig 13,289.000 kor. álló és 5,899.000 korona forgótőkét abszorbeált. A munkagépek engedélyezése is hasonló képet mutat. Múlt évben 61 gyárnak biztosítottak munkagépeket 940.569 korona értékben. Az idén pedig 96 gyárnak adtak szakbavágó gépeket 1,332.567 korona értékben.

— Az olaszországi borválság. Az a külön bizottság, amelynek feladata, hogy az olasz kormány javaslatakat tegyen a borválság leküzdésére, hosszú, nem kevesebb, mint 64 kérdésből álló ívet dolgozott ki, amelyet beküldenek az összes bortermelő kerületeknek, a kereskedelmi kamarák elnökeinek, a bortermelő s egyéb rokonköröknek válaszadás végett. E kérdőív minden képzelhető pontot érint és nagy a bizalom abban, hogy a várt feleletek sokoldalúságával meg lesznek találhatók a helyes és gyakorlati utak és módok arra, hogy egy oly nagy bajt, amely Olaszországot fenyegeti, és sok bortermelőnek teljes tönkremenetét jelentené, meg lesz előzhető és állandóan elkerülhető. A tulajdonosok közvetlen gondja most, hogy mi történjék a még el nem adott nagymennyiségű tavalyi borral, hogy az ujnak hely teremessék, mert tudvalevőleg az átlagos 40 millió hektoliteres mennyiség helyett a múlt év eredménye kerek 54 millió hektoliterre tehető, míg a kivitel, mely előbb két millió hektolitert tett ki, kerek 800.000 hektoliterre apadt. Ehhez járul még, hogy ama károk dacára, melyek sok vidéken kedvezőtlen időjárás folytán keletkeztek, az idei ősz kétségkívül felül fogja mulni az átlagos őszi eredményt.

— A kereskedelmi tárca tárgyalása. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi tárca tegnapi bizottsági tárgyalásán felszólalt s többek között kijelentette, hogy azzal az elhatározással lépett a kereskedelmi miniszteri székbe, hogy Magyarország gazdasági függetlenségét megteremtse. El is követ mindent, hogy ezen nagy célt lépésről lépésre megközelítse és megvalósítsa. Az ipari segélyadással a fő az, hogy olyan gyárakat segítyezzenek, amelyek olyan cikkeket gyártanak, amilyeneket eddig külföldről hoztak be. Az ipari oktatást mind jobban és jobban viszi előre és ha nem tehet meg mindent, az nem az ő akaratán, de pénzügyi nehézségeken mulik. A *fiumei* vasút összeköttetés tekintetében is elő van készítve minden. Egyelőre nem a második sínpar lefektetése szükséges, hanem a *fiumei pályaudvar* kibővítése. Erre nézve készek a tervek és azokat meg is valósítják. A Karszt vidékén *villamos vasúttal* forgalom lebonyolítását fogják elősegíteni. Összegezve a kérdést, még egyszer ismétli, hogy legfőbb vágya a gazdasági függetlenséget megteremténi.

— Meglopott munkás. Spadich Simon munkás tegnap megjelent a rendőrségen és előadta, hogy a Via del Volto 11. számú házban levő lakásában Maken József nevű szobátársa 64 koronájától megfosztotta. A gyanúsítottat, ki ártatlannak vallja magát a rendőrség letartóztatta. Spadich valószínűnek tartja, hogy szobátársa lopta meg.

— A kikötőből. November 4-én. Érkezett „Gilda“ osztrák gőzös Tiesztből üresen, „Bari“ olasz gőzös Triesztből 25 tonna vegyes áruval, „Cranley“ angol gőzös Manillából 600 tonna dohánnyal.

Indult „Dardania“ osztrák gőzös Triesztbe üresen, „Stefánia“ magyar gőzös Glasgowba 630 tonna cukorral, 430 tonna fával és 130 tonna vegyes áruval.

— A polgári fiúiskola ünnepe. Holnap csütörtökön délelőtt 11 órakor a helybeli állami polgári fiúiskola az „Imre“ alapítvány jutalomdíjának kiosztása alkalmával iskolai ünnepélyt rendez az iskola tornatermében, melyre a tanulók szüleit és az iskola iránt érdeklődőket ez uton hívja meg az intézet.

— Öngyilkos előmunkás. Az Arco Romano-utcán levő Amos Borzatti féle vendéglőben tegnap délután Perovich Natale előmunkás a vendéglő illemhelyén egy revolverével halántékábólott. A golyó veszedelmes sebet ejtett a szerencsétlen ember fején. Az öngyilkos súlyos sebesülésekkel vitték a kórházba, hol most nagybeteg fekszik. A szerencsétlen embert családi viszályok vitték a végzetes tette

x Varieté-esték a Deák szállóban. Az abbaziai Bonbonniére-mulató egy elsőrendű művészcsapattal rándult át három estére a Deák-szállóba. A tegnapelőtti és tegnapi nagy-sikerű előadások után ma lesz a harmadik este. Fellépnek többek között: Jaulus-Matras, a Fiumében jól ismert groteszk komikus, Dejon Alma, kiváló táncosnő, Fred Bernardi, színharmónika művész, Rositta Rósa szubrett, Lang Mici énekesnő, Grossmann és Maurice komikusok és — last not least — Star Mary magyar kabaret énekesnő és La Femme d'or, a piasztikai előképek bemutatója. Az utóbbi bronzfestékek bevonva s minden ruhadarab nélkül mutatja be szebbnél szebb szobor utánzatait, Star Mary pedig művésziesen előadott kabaret-számaival kelt feltűnést. Helyárak 2 és 1 korona.

Távirat ◀▶ Telefon.

Taft lett az elnök.

LONDON, nov. 4. Taftot nagy többséggel megválasztották Bryan ellenében az Egyesült-Államok elnökévé.

LONDON, nov. 4. Taft megválasztása óriási lelkesedést kelt az egész Unióban. Magában Newyork államban több mint 200 ezren szavaztak reá.

Merénylet a monitorok ellen.

SZABADKA, - nov. 3. A „Bács megyei Napló“ Zimonyból azt a tudósítást közli, hogy szombaton éjjel a Belgrád alatt levő dunai monitorokat egy Malusevics Spázó nevű negotini (Szerbia) gazdálkodó légbe akarta röpíteni. A katasztrófát a hajók őrségének ébersége akadályozta meg és a legkritikusabb pillanatban sikerült a merénylőt elfogni. Találtak nála három egykilós ekrazitbombát. Malusevicset a péterváradai erődbe szállították.

A szerb trónörökös nyilatkozata.

LONDON, nov. 3. A szerb trónörökös a Daily Mail tudósítója előtt oroszországi utjáról a következőket mondta el:

— Oroszországi küldetésem sikerrel járt. Meg vagyok arról győződve, hogy Oroszország sohasem fog bennünket elhagyni. Azt tanácsolták nekünk, hogy várjunk és ne idegeskedjünk. Várni is fogunk, mert a jog és az igazság a mi részünkön van, de ha a következő események nem válnak javunkra, el vagyunk határozva, hogy saját veszélyünkre cselekedjünk.

A szerb trónörökösnek londoni utazásáról itt nem tudnak semmit. Jól értesült körökben elterjedt az a hír, hogy az odesszai, kiewi és péterpávi csapattesteknél mobilizálnak. A hadügyminisztériumban biztosítanak arról, hogy csupán rendkívüli csapatszemplékről van szó.

A cár és Szerbia.

BERLIN, nov. 3. Pétervárról jelentik a „Vossische Zeitung“-nak:

Itt általánosan az a hír terjedt el, hogy a cár kötelező ígéretet tett a szerb trónörökösnek, hogy Bosznia annexióját nem fogja elismerni. Hír szerint Popovics orosz követ helyett, Pasics fogja szerbiát Pétervárott helyettesíteni.

A szerb szkupstina ülése.

BELGRÁD, nov. 3. A szkupstina ma délután öt órakor ült össze. Néhány folyó ügy letárgyalása után a kormány kérésére hat órakor zártak mondották ki az ülést és a kartzáról mindenkit eltávolítottak. A zárt ülésben a kormány beszámolt a jelenlegi helyzetről. Nyolc órakor este az ülés folytatását holnapra halasztották.

Szerb hadiszállítmányok Szalonikiben.

SZALONIKI, nov. 3. A „Massalia“ görög gőzös ma Szerbiának szánt fegyverekkel és

egyéb löszerekkel ideérkezett, de Szerbia és Törökország között folyó erre vonatkozó tárgyalások miatt egyelőre nem kezdhetette meg a kirakodást. A tárgyalások eredményét várja itt már a „Memphis” francia gőzös is, mely szintén hadiszereket hozott Szerbiának.

A hangulat Szerbiában.

BELGRÁD, nov. 4. A szkupstina épülete előtt nagy néptömeg áll. Izgatottan tárgyalják az eseményeket és sürgetik a háborút.

A monitorok Belgrád előtt.

ZIMONY, nov. 4. A d. n. i. hadi monitorok ma Péterváradról Zimonyba érkeztek és közvetlenül Belgrád falai előtt vetettek horgonyt. Illetékes helyről kijelentik, hogy a monitorok parancsot kaptak, hogy egész télen át az Aldunán kell maradniok.

A kultusztárca bizottsági tárgyalása.

BUDAPEST, nov. 4. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma Széll Kálmán elnökleite alatt folytatta a költségvetés tárgyalását.

Jelen voltak Wekerle, Apponyi és Darányi miniszterek is. Sággy Gyula előadó a kultusztárca költségvetését ismerteti.

Apponyi Albert kijelenti, hogy a költségvetés realitása érdekében kénytelen volt a kiadásokat egy millió koronával emelni.

Rakovszky Béla néppárti képviselő elégedetlenségét fejezi ki a fölött, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter még mindig nem terjesztette be a katolikus autonómiáról szóló törvényjavaslatot, holott az már kész és a királyi trónbeszéd annak betérjesztését meg is igérte.

Nagy Emil visszautasítja a néppárti követelést. A katolikus autonómia országos érdek és nem pártédek.

Bizony Ákos kijelenti, hogy a protestánsok épp oly szívesen látják a katolikus autonómiáját, mint katolikusok, mivel megvannak győződve arról, az hozzá fog járulni a felekezeti béke fentartásához.

Széll Kálmán Rakovszky Bélának válaszolva azt mondja, hogy a bizottsági tárgyalások nem arra valók, hogy itt pártkérdéseket tárgyaljanak. Aki egy bizottságba lép be, az hagyja kinn a pártérdekeket, mert azok nem bizottságba valók.

Homosexuális főhadnagy öngyilkossága.

BUDAPEST, nov. 4. Hoster Henrik közös hadseregbeli főhadnagy ma éjjel után hazatért a térparancsnokság épületében levő lakásába, felment szobájába és revolverével főbelőtte magát. Azonnal meghalt. Hoster ellen gyalogezredének egy őrmestere feljelentést tett, hogy a legénységet homosexuális hajlamaival üldözi. Az ezredparancsnokság megindította a vizsgálatot, amely rendkívül terhelő volt a főhadnagyrá. Ezért lőtte azután magát főbe.

Törvény a részegség ellen.

BÉCS, nov. 4. Az osztrák kormány a rajhrát elé törvényjavaslatot terjeszt a részegség ellen. (Fiumében pedig folyton újabb osztétiakra ad a város iparengedélyt, hogy rossz gazdálkodásához szükséges pénzt beszedje fogyasztási italadóból, melyet a szegény részegségre csábított ember fizet. — A szerk.)

A Lengyel-Polonyi pör.

BUDAPEST, nov. 4. A kurián ma Valkay bíró, a Lengyel-Polonyi pör referense befejezte a pör ismertetését. Székely koronaujgyész teszi meg utána észrevételeit.

Elítelt postamesternő.

ARAD, nov. 4. Szab Rezsőné gyoroki postamesternőt az aradi törvényszék sikkasztás miatt egy évi börtönrre ítélte. A nagyváradi ítélő tábla mai tárgyalásán a büntetést félévre szállította le.

Gyilkos rendőrőrmester.

LIPPA, nov. 4. Barta Vazul rendőrőrmester ma Lang István rendőrtizedesbe egy szolgálati ügyből kifolyólag belekötött. Lang ártatlansága tudatában visszafelcselt, mire Barta egy vastag bottal úgy fejbevágtta, hogy szörnyet halt. A gyilkos őrmestert letartóztatták.

Nyilt-tér).

No. 9924
civ.

Editto.

Si rende noto che nei giorni 7 e 23 novembre 1908 dalle ore 10 ant. in poi verrà tenuto in Via Ciotta No. 28 e Cosala Belvedere un pubblico incanto esecutivo di alcuni effetti mobili anteriormente oppignorati e stimati di ragione di Giovanni Fronza, Giovannina Fronza nata Michich e Slava Mihich ad istanza di Penelope Guerrera Bletta p. p. Cor. 700 alle condizioni, che la delibera potrà seguire cumulativamente od in lotti separati, al primo esperimento per prezzo non minore della stima ed al secondo esperimento a qualunque prezzo sempre verso pronti contanti e con obbligo nel deliberatorio dell'immediato asporto degli effetti deliberati.

Fiume, 9 ottobre 1908.

Regio Tribunale.

* E rovatban közöltékért a beküldő felelős a szerk)

Budapesti női szabónő

jutányosan készíti a legelegánsabb angol és francia női kosztümöket.

SEILER SUSÁK,

Strossmayerova ulica 68 (Ružić villa 1)
II. em. 17.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.
Naponta a hirneves
BARCZA JENŐ
kaposvári cigányprimás zenekarának hárszeregye.
Az átutazó és a helybeli magyarság
legnagyobb és legkedveltebb találkozó
helye.
TULAJDONOS:
SZENTGYÖRGYI FERENC.

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémérése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj
mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELFEON 534.

Naponta friss bécsi kolbász.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

Ujságkihordót

esténként másfél órai munkára heti fizetéssel felvesz „A TENGERPART” kiadóhivatala Vicolo dell' Ospedale, Wurzerház I. em. Leányok vagy asszonyok is jelentkezhetnek.

Fontos ujtás!!

Számos család régi óhaja teljesül és a nagyérdemű fogyasztó közönség kényelmét szolgálja

Carlo Frisch

szállító cég
(Via Alessandrina, Jelcich ház)
új vállalata, mely a világhírű

Kőbányai Polgári Serfőző r. t.

palacksőreit mindenkinek lakásába költségmentesen szállítja.

Arusítja:

a világos márciusi sört,
a kőbányai barátsort és
a serfőzdenek különleges, a leghe-
resebb orvos tanároktól ajánlott
gyártmányát a

„Szent István” védjeggyű Dupla maláta sört.

Rendelések, 12 palackot meghaladó mennyiségben, a nap bármely szakában, gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

Dijmentes házhoz szállítás!

Kicsinybeni eladás a Via Allessandrina-i raktárhelyiségben.

Naponta frissen töltött palacksörök.

Fontos ujtás!

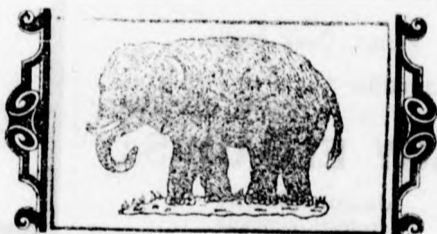
Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkeskedik.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi

fényképfelvételek.

Érdekes és tanulságos. A tanulmányosság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten a

A Rajna Mainztól Kölnig.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

Riportereri és kiadóhivatali

teendők ellátására a helyi viszonyokkal ismerős, intelligens fiatal embert keres jó fizetéssel

„A Tengerpart”

kiadóhivatala Vicolo dell' Ospedale.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.
ajánlják dusan felszerelt raktárukat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzsön 40 percnire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ **„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.** ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Bonbonnière Mőve

Fiume, Deak szálló.

Ma szerdán

este fél kilenckor

NAGY ELŐADÁS:

Jaulus Matras
groteszk-komikus

La Femme d'or
plasztikus előképek

Alma Dejon
elsőrendű táncosnő

Star Mary
magyar kabaret énekesnő

Fredd Bernardi
a szájharmonika-művész
s további 4 művész és művésznő.

Olcsó helyárák!

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajthullás ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben

Első fiumei magyar kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszító és angol bőrmunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér **Garami József.**
a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrásy
(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —
Magyar lapok! — Modern kényelem!

ABBAZIA

VILLA MELANIE

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül a tenger partján saját fürdővel és kitünő konyhával. — Mérsékelt árak.
Kivánatra díjtalan prospektus.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓVÁLLALAT.

Feloldó szerkesztő MURAI JENŐ.

NYOMATOTT A QUAKNERO NYOMDÁBAN FIUME

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujannon érkezett szalma- és nemezkalapot a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermekek-különlegességek. Panama-kalapot.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

